

Budgetskrivelse 2024

Miljönämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Förändringar i omvärlden	4
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	13
Kommunbidrag	20
Riktade statsbidrag och övriga bidrag	22
Begäran om investeringsram	23
Investeringsram.....	23

Sammanfattning

Malmö är Sveriges tredje största stad och är den snabbast växande storstaden i Sverige. Stadens storlek både förpliktigar och skapar förutsättningar för Malmö att fortsätta vara en föregångare inom miljö- och klimatfrågor. Inriktningen för stadens miljö- och klimatarbete är ”Miljöprogram för Malmö stad 2021 – 2030”. Programmet är Malmös lokala agenda för den ekologiska dimensionen av Agenda 2030, men arbetet måste även väga in den sociala och den ekonomiska dimensionen för att skapa ett hållbart Malmö. Rätt utfört kan miljö- och klimatarbetet bidra till stärkt konkurrenskraft för näringslivet, fler arbetstillfällen, minskad segregation och ökade möjligheter för en stad med goda livsvillkor för alla.

För att uppnå de ambitiösa målen i miljöprogrammet och bidra till Parisavtalets mål om att hålla nere jordens uppvärmning till under 1,5 grader krävs att Malmö ökar takten i klimat- och miljöarbetet. Malmö stad klarar inte att nå målen på egen hand, utan det krävs att hela stadens aktörer kraftsamlar. Miljönämnden behöver tillsammans med andra, dels internt i Malmö stad, dels med externa aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå, hitta innovativa arbetssätt och lösningar på gemensamma utmaningar. Fokus för miljönämndens miljöstrategiska arbete är en grön och hållbar klimatomställning och klimatanpassning. Den europeiska gröna given och EU:s missioner skapar förutsättningar för arbetet. För att Malmö ska kunna bibehålla de höga ambitionerna krävs framöver en ökad extern finansiering. Energiförsörjningen är en viktig del av Malmös omställning och ett prioriterat område för miljönämnden.

Befolkningsökningen innebär vidare att förorenade områden och avfallsbranschen är växande tillsynsområden för miljönämnden, dels då många exploateringsprojekt i staden finns inom områden där marken är förorenad, dels då förtätningen leder till hantering av massor och avfall. Vidare har det inom nämndens miljö- och hälsoskyddstillsyn tillkommit och fortsätter tillkomma ny lagstiftning och andra styrdokument som innebär att nämndens tillsynsuppdrag ökar i omfattning och komplexitet.

Under 2024 kommer miljönämndens livsmedelskontroll införa den nya riskklassningsmodellen samtidigt som nämnden ska efterhandsdebitera livsmedelskontrollen som tidigare har förskottsdebiteras genom årsavgift. Nämnden uppskattar att intäktsbortfall kopplat till införandet av riskklassningsmodellen och efterhandsdebiteringen kommer att medföra mellan 10 och 20 procent i minskade intäkter för livsmedelskontrollen. Nämnden behöver därför se över nuvarande arbetssätt för att möta den nya lagstiftningen.

Miljönämnden fortsätter arbetet med att Malmöbor, verksamhetsutövare och samarbetspartners ska uppleva en god och likvärdig service i kontakten med verksamheten. Som ett led i utvecklingen av den serviceinriktade myndighetsutövningen kommer nämnden att lägga fokus på digitalisering och rådgivning.

Personalomsättningen inom miljönämndens förvaltning har ökat samtidigt som nämnden har svårare att tillsätta vakanta tjänster inom vissa yrkesgrupper där erfarenhet och specialistkompetens efterfrågas. Detta beror bland annat på ökad konkurrens om arbetskraften från privat sektor och andra kommuner.

Miljönämnden har ett samlat ansvar för arbetet att genom samordnad tillsyn öka tryggheten och minska brottsligheten i staden. Det myndighetsgemensamma samarbetet inom Tryggare Malmö, som ska bidra till ett mer rättvist och säkert Malmö, utvidgas och utvecklas successivt för att nå ännu större effekt. Nämndens genomgående fokus ligger på att identifiera tecken på människohandel och människoexploatering samt att motverka välfärdsbrottslighet.

Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämnden under 2024 och framåt och på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämnden under 2024 och framåt och på vilket sätt?

Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Avsnittet har sin utgångspunkt i Malmö stads övergripande omvärldsanalys Utblick Malmö. I Utblick Malmö presenteras omvärldstrender som förväntas påverka Malmö stads utveckling på kort och medellång sikt. Miljönämnden har valt ut ett antal trender som särskilt kan komma att påverka nämndens verksamhet under kommande år. Nämnden har även baserat avsnittet på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) omvärldsanalys Vägval för framtiden 4 - trender som påverkar det kommunala och regionala uppdraget fram mot år 2030.

Ökad komplexitet driver nya arbetssätt

En av de omvärldstrender som beskrivs i Utblick Malmö är att ökad komplexitet driver nya arbetssätt. Trenden tydliggörs även i SKR:s omvärldsanalys. Liksom andra offentliga verksamheter har miljönämnden växande ansvarsområden i såväl omfattning som komplexitet. Det handlar bland annat om klimatförändringarna, som är en av vår tids största och mest komplexa utmaningar, som ställer krav på innovation och nya arbetssätt.

Miljö- och hälsoskyddstillsynens och livsmedelskontrollens grunduppdrag regleras av nationell lagstiftning. De senaste åren har det tillkommit och fortsätter tillkomma omfattande förändringar av övergripande styrdokument som nämndens verksamheter måste förhålla sig till och planera för. Förändringarna innebär att nämndens tillsyns- och kontrolluppdrag ökar i omfattning och komplexitet. Fortsatt intern och extern samverkan, kompetensutveckling och internt utvecklingsarbete är viktiga verktyg för att införliva förändringarna i tillsyns- och kontrollverksamheten. Trenden tydliggörs även i SKR:s omvärldsanalys.

En översiktlig redogörelse av de mer omfattande förändringarna görs nedan. Inför 2024 arbetar nämnden med att införliva de utökade arbetsuppgifterna i verksamheten på ett effektivt sätt. Prioriteringar och anpassning av verksamheten presenteras närmare i avsnittet Förändring och utveckling av nämndens verksamhet.

Miljö- och hälsoskyddstillsyn

I regeringens värbudget för 2023 framgår att regeringen planerar inför förenklingar av prövningsprocesser gällande tillstånd enligt miljöbalken vilket kan påverka nämndens miljötillsyn framöver.

Under 2021 lanserades den nationella strategin för miljöbalkstillsynen som gäller 2022–2025. I strategin har sex tillsynsområden med olika fokusområden pekats ut, vars syfte bland annat är att främja tillsyn inom områden som ur ett nationellt perspektiv är extra angelägna under strategins period, samt att förenkla tillsynsmyndigheternas planering av tillsyn. Fyra tillsynsområden med tillhörande fokusområden är aktuella för miljönämnden med utgångspunkt i gällande reglemente.

Under de senaste åren har det även tillkommit mycket ny lagstiftning samt gjorts omfattande förändringar av befintlig lagstiftning inom avfallsområdet. Bakgrunden är att den svenska lagstiftningen inom

avfallsområdet ska anpassas till EU:s nya avfallsdirektiv, det så kallade avfallspaketet. Förändringarna i avfallslagstiftningen innebär ett större fokus på tillsyn av avfallsbranschen, vilket även märks genom den nationella strategin för miljöbalkstillsynen där tre fokusområden berör avfallsfrågor. Med utgångspunkt i ovanstående kommer sannolikt ytterligare förändringar av lagstiftningen ske inom detta område under 2024. Dock är det ännu oklart hur tillsynen kommer att påverkas i stort och någon egentlig helhetsbedömning av alla förändringar i lagstiftningen fram till 2025 har inte gjorts på nationell nivå. Storstäderna har i dialog med SKR efterlyst en sådan analys.

Livsmedelskontroll

Miljönämndens livsmedelskontroll står inför flera utmaningar under 2024 då kontroll enligt den nya riskklassningsmodellen påbörjas samtidigt som kontrollen ska börja efterhandsdebiteras i stället för att förskottsdebiteras genom årsavgifter.

Den nya riskklassningsmodellen innebär att kontroll flyttas från sista led, exempelvis restauranger och butiker, till tidigare led i handelskedjan, exempelvis importörer, grossister och industrier. Syftet med den nya riskklassningsmodellen är att styra kontrollen dit den ger mest effekt, att den ska omfatta samtliga aktiviteter som bedrivs på en livsmedelsanläggning samt ge en reduktion för de som är tredjeparts-certifierade. När kontrollen flyttas till tidigare led i handelskedjan minskar risken för osäkra livsmedel i butiker och restauranger. Förändringen kommer att leda till en mer riskbaserad kontroll och miljönämnden är positiv till ändringen. Samtidigt finns en risk för att det påverkar nämndens verksamhet då antalet livsmedelsverksamheter inom staden är färre i handelskedjans tidigare led än i kedjans sista led. Enligt nämndens uppskattning kommer detta sannolikt innebära att den totala mängden kontroll minskar med tio procent, vilket kan komma att få ekonomiska konsekvenser för nämnden 2024.

Även efterhandsdebiteringen kommer sannolikt att innebära bortfall av intäkter och minskad självfinansieringsgrad, samtidigt som nämnden får en ökad administration vid debiteringar. En anledning till intäktsbortfallet är att nämnden tidigare har fakturerat samtliga livsmedelsverksamheter tidigt på året, och de verksamheter som upphört senare under året har inte fått sin avgift återbetald, även om kontrollen ännu inte genomförts. Vid efterhandsdebitering kommer endast de verksamheter som har kontrollerats bli fakturerade. Det finns en risk för att arbetet med administration kring fakturering och med att driva in obetalda fakturor kommer att öka. Ytterligare en anledning till intäktsbortfall är att förarbetet inför de oanmälda kontrollerna inte kan faktureras i de fall verksamhetsutövare inte har anmält till nämnden att deras verksamhet upphört. Det finns svårigheter att dela information med andra myndigheter såsom Skatteverket och Bolagsverket, vilket medför att nämnden i vissa fall inte har kännedom om verksamheters upphörande.

Stockholm och Göteborg har redan infört efterhandsdebitering och konstaterat inkomstbortfall. Nämnden uppskattar att intäktsbortfall kopplat till införandet av riskklassningsmodellen och efterhandsdebiteringen kommer att medföra mellan 10 och 20 procent i minskade intäkter för livsmedelskontrollen, vilket är en stor utmaning för nämnden att hantera. Livsmedelskontrollen har i nuläget en hög självfinansieringsgrad på 80 procent, och står för 23 procent av nämndens totala intäkter.

Som konstaterats ovan är miljönämndens verksamhet beroende av intäkter kopplade till tillsyns- och kontrollavgifter som verksamhetsutövare betalar. Det ekonomiska läget medför risk för att antalet verksamheter minskar, särskilt inom livsmedelskontroll, vilket kan leda till ytterligare intäktsbortfall för nämnden. Inom livsmedelskontrollen har det ekonomiska läget även resulterat i en ökning av matfusk och matstöld, vilket bland annat påverkar spårbarhet och försvårar utförandet av nämndens grunduppdrag. Nämnden tror att effekterna av den ekonomiska osäkerheten kommer att fortsätta påverka de verksamhetsutövare som nämnden ansvarar för att kontrollera och bedriva tillsyn på.

Malmös gröna omställning

Både Malmö och Europeiska unionen (EU) arbetar för att vara klimatneutrala till 2030. Då det är ont om tid och ambitionen är hög behöver Malmö stad nya innovativa arbetssätt. Parallellt med omställningsarbetet måste insatser även ske för att anpassa samhället till ett förändrat klimat. Arbetet är komplext då staden växer, ekonomin är ansträngd och det råder ett ansträngt läge kring energiförsörjning i södra Sverige. Miljönämnden har fokus på att mobilisera viktiga samarbetspartners och aktörer för att ta ett

gemensamt ansvar för klimatomställning och klimatanpassning. Frågan är komplex då det inte finns färdiga svar för hur samhället ska lyckas ställa om, vilket gör det ännu viktigare att Malmö stad kraftsamlar tillsammans med andra. Dessutom skapas många av förutsättningarna för Malmös lokala omställning på nationell och internationell nivå, vilket innebär att miljönämnden behöver öka påverkansarbetet gentemot EU och på nationell nivå, bland annat för att identifiera hinder i lagstiftningen och driva igenom förändringar.

Ökad flerdimensionell ojämlikhet

En annan omvärldstrend i Utblick Malmö är ökad flerdimensionell ojämlikhet. Sverige är alltjämt ett av världens mest jämlika länder, men skillnaderna mellan olika svenskers förutsättningar ökar. Det har även skett en ökad polarisering i samhället utifrån flera dimensioner; ekonomiskt, socialt och åsiktsmässigt. Trenden syns även i SKR:s omvärldsanalys.

Det finns en klimatorättvisa både globalt och inom Malmös gränser, eftersom klimatiförändringarna påverkar olika grupper i samhället olika mycket. I Malmö sker de största klimatutsläppen av Malmöbor som bor i de västra delarna av staden, medan den största värmeproblematiken finns i östra Malmö. Socioekonomisk status är en viktig riskfaktor som ytterligare höjer sårbarheten i östra Malmö. Enligt Folkhälsomyndigheten är värme den väderrelaterade händelse med störst inverkan på människors liv och hälsa. En viktig åtgärd för lägre temperaturer är stadens gröna och blå infrastruktur. I östra Malmö finns generellt färre träd, även om tillgången till grönytor är relativt god. Det finns dock en stor potential för staden att tillsammans med berörda fastighetsägare driva projekt för att öka antalet träd i östra Malmö, något som skulle kunna få stora samhällsekonomiska vinster i form av ökad resiliens och minskad påverkan på liv och hälsa i ett föränderligt klimat. Även rådande energikris bidrar till en ökad ojämlikhet då vissa grupper riskerar att hamna i energifattigdom, det vill säga de kompromisser ett hushåll kan komma att stå inför vad gäller energi- och uppvärmningskostnader.

Gällande trygghet finns ett lagförslag som fastslår kommuners ansvar för att arbeta brottsförebyggande och som föreslås träda i kraft den 1 juli 2023. I lagen framgår att kommunen bland annat ansvarar för att kartlägga och förebygga brottslighet som förekommer i närområdet. Detta kan komma att påverka miljönämndens verksamhet Tryggare Malmö, som är en del av Malmö stads särskilda insats för att öka tryggheten i staden genom samverkan med såväl kommunala som statliga myndigheter. Regeringen har även tillsatt en utredning för stärkt offentlig kontroll av fusk i livsmedelskedjan, där utredningen bland annat ska undersöka en organisation för effektiv samordning och operativ kontroll, vilket kan komma att påverka nämnden framöver. Miljönämndens livsmedelskontroll är representerad i utredningens expertgrupp.

Det ekonomiska omvärldsläget riskerar att främja kriminella aktörers närvaro inom nämndens ansvarsområden. Avfallsbrottslighet är ett växande problem både nationellt och internationellt och innebär att kommunerna behöver prioritera tillsyn av exempelvis avfallstransporter, avfallshandlare, avfallsmäklare och avfallsinsamlare. Verksamhetsområdet är komplext och omfattande och det finns många oseriösa aktörer i branschen. För att bedriva tillsyn måste nämnden först arbeta uppsökande för att hitta de verksamheter som bedrivs olagligt. Det är även angeläget att nämnden arbetar samordnat med såväl statliga myndigheter som närliggande kommuner, då det annars finns risk för att verksamheterna i stället etablerar sig i en annan kommun.

I samband med miljö- och hälsoskyddstillsyn och livsmedelskontroll kan det förekomma muntliga konflikter med verksamhetsutövare och Malmöbor, då ställda krav från myndigheter kan innebära kostnader för verksamhetsutövaren eller fastighetsägaren. Det finns även en ökad risk för att verksamhetsutövare och fastighetsägare använder påtryckningsmetoder för att nämndens medarbetare ska agera för att tjäna deras intressen.

Ökade serviceförväntningar på det offentliga

I takt med välbefindandes utvecklingen och digitaliseringen har människors förväntningar på myndigheters service ökat markant. Det handlar dels om att myndigheter ska tillhandahålla effektiv, lättillgänglig och digital ärendehantering för den enskilde, dels om människors ökande krav på service och transparens. Trenden syns både i Utblick Malmö och i SKR:s omvärldsanalys.

Dagens samhällsutveckling drivs och formas till stor del av digitaliseringen. Digitaliseringen är också en viktig dimension när det gäller att leverera hållbar och bra service till Malmöborna. E-tjänster är en central del i digitaliseringsarbetet, eftersom de dels kan förenkla för verksamhetsutövare och Malmöbor att lämna uppgifter till kommunen, dels kan bidra till att nämnden får en effektivare hantering av inkomna ärenden. En utmaning är att nämnden inte har rådighet över utvecklingen av nämndens verksamhetssystem Vision och dess integrationsmöjligheter med e-tjänstplattformen Open ePlattform, utan är beroende av de anpassningar av systemet som görs av systemägaren på övergripande nivå. Ytterligare en utmaning är att nämnden i vissa fall är beroende av kommuncentralt stöd för utvecklandet av e-tjänster, och i dessa fall sker en stadsövergripande prioritering utifrån stadens behov.

En utmaning för Malmö stad är att säkerställa att alla Malmöbor kan ta del av möjligheterna som digitaliseringen ger. Internetanvändningen skiljer sig åt mellan olika samhällsgrupper. Hög ålder, låg utbildning och låg inkomst är riskfaktorer för digitalt utanförskap. Med teknikutvecklingen förväntas medborgarna i större utsträckning själva hitta information och svara på frågor som tidigare sköts i direktkontakt med offentliga myndigheter. Står individen utanför digitaliseringen får syftet med ökad service snarare motsatt effekt och kan också leda till ökad marginalisering. Nämnden ser också ett ökat behov av att arbeta med dataskydd och informationssäkerhet för att trygga de uppgifter som nämnden har tillgång till och minska riskerna för eventuella intrång.

Miljönämnden ser att inkommande remisser ökar i omfattning. Remisserna rör ofta komplexa verksamhetsområden där flera medarbetare är involverade utifrån sin specialistkompetens, och i många fall har nämnden en kort svarstid. Besvarandet av remisser är viktigt för nämndens möjligheter att föra fram synpunkter inför beslut. Miljönämnden ser ett behov av att se över arbetssättet för en mer effektiv remiss-hantering.

För att miljönämnden ska kunna möta Malmöbornas och verksamhetsutövarnas förväntningar på en hög servicenivå behöver tid avsättas för utlämnande av allmän handling, rådgivning, interna och externa samarbeten samt serviceinriktat utvecklingsarbete. I samband med livsmedelskontrollens övergång till den nya riskklassningsmodellen och efterhandsdebitering kan fler frågor från verksamhetsutövare inkomma till nämnden. Detta måste nämnden ta hänsyn till inför kommande års verksamhetsplanering. Samtidigt är nämnden beroende av de intäkter som avgiftsrelaterade arbetsuppgifter medför.

Vidare ser nämnden att utlämnande av allmänna handlingar är ett växande arbetsområde. Detta kan antas hänga ihop med människors ökade förväntningar på myndigheters service och transparens. Nämnden arbetar för att hitta digitala verktyg för att effektivisera arbetet.

Tilltagande kompetensbrist i dubbel bemärkelse

Det är hård konkurrens om arbetskraften på hela arbetsmarknaden. Samtidigt är tillgången på arbeten låg för de med kortare utbildning. Sammantaget innebär detta att det råder kompetensbrist på arbetsmarknadens båda sidor, vilket kan beskrivas som ett kompetensgap. Trenden synliggörs i såväl Utblick Malmö som i SKR:s omvärldsanalys.

Sedan pandemirestriktionerna togs bort våren 2022 har efterfrågan på arbetskraft ökat kraftigt i samhället. Miljönämnden hade en personalomsättning under 2022 på 14 procent, vilket är en förhållandevis hög siffra. Vid en jämförelse ser nämnden att detsamma gäller för miljönämnderna i andra storstäder. Hög personalomsättning innebär ökade kostnader för rekrytering, introduktion och handledning samt minskad produktivitet.

Miljönämndens rekryteringar är marknads- och konkurrensutsatta, både från andra kommuner och det privata näringslivet. Konkurrensen består dels av vilka förmåner arbetsgivaren kan erbjuda, såsom möjlighet till hemarbete och friskvård, dels av lönenivån. Till exempel ligger lönerna inom miljö- och hälsoskyddsområdet högre i angränsande kommuner.

I dagsläget har verksamheten för miljö- och hälsoskydd utmaningar vid rekrytering då medarbetare med erfarenhet och specialistkompetens efterfrågas. Mot bakgrund av det ekonomiska läget i omvärlden är det möjligt att lön har blivit en än viktigare faktor när arbetstagare väljer arbetsgivare. Det är fortfarande relativt enkelt att rekrytera nyutexaminerade inspektörer. Nämnden ser dock en trend i att yngre med-

arbetare lämnar förvaltningen efter några år och söker arbete i kranskommuner, stat eller inom den privata sektorn, där de får en förhållandevis hög lön räknat till erfarenhet och kompetens.

Samtidigt som konkurrensen om arbetskraft ökar är söktrycket lågt till utbildningar inom miljö- och hälsoskyddsområdet. De senaste åren har antalet sökande minskat vid de två kandidatprogrammen till miljö- och hälsoskyddsinspektör som finns i Sverige. Detta kan tyda på att arbetet som inspektör inom miljö- och hälsoskyddsområdet inte anses vara lika attraktivt som tidigare. Även om antalet utbildningsplatser inom miljö- och hälsoskyddsområdet skulle öka, kvarstår osäkerhet om antalet sökande och utexaminerade. I dagsläget är tillgången på inspektörer över landet begränsad och det är en växande utmaning att få utbildade inspektörer att räcka till för att försörja miljö- och hälsoskyddsområdet i landets alla kommuner. Miljönämnden ser att de utmaningar som finns inom kompetensförsörjningsområdet framöver inte kan lösas fullt ut på kommunal nivå, utan måste ske i samverkan mellan aktörer från olika samhällssektorer regionalt och nationellt.

Utöver att behovet av fler anställda inom kommunen växer som en följd av befolkningsutvecklingen, är miljö- och hälsoskyddstillsyn ett växande verksamhetsområde. Detta beror dels på exploateringstakten inom Malmö stad, dels på förändringar i lagstiftning som medför att nämndens tillsynsuppdrag ökar i omfattning.

Ökat fokus på hållbarhet

En omvärldstrend i Utblick Malmö är ett ökat fokus på hållbarhet. Trenden syns även i SKR:s omvärldsanalys. Klimatförändringar, ökad biologisk mångfald tillsammans med andra grundläggande utmaningar för människans framtida välfärd är utgångspunkten för FN:s arbete med de globala hållbarhetsmålen och Agenda 2030. Allt fler organisationer inom offentlig, ideell och privat sektor integrerar nu de 17 globala målen i sina egna visioner, strategier och planer. Inom EU syns också ett ökat fokus på miljömässig hållbarhet, vilket skapar förutsättningar för stöd, finansiering och samarbete inom området.

Miljönämnden samordnar och processleder stadens miljö- och klimatarbete. En grön och rättvis klimatomställning och klimatanpassning ska genomsyra arbetet. Inriktningen för arbetet är Miljöprogram för Malmö stad 2021–2030. Miljöprogrammet ska stödja och inspirera aktörer i Malmö och är styrande för Malmö stads nämnder och bolag. Programmet är Malmös lokala agenda för den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Insatser för miljön och klimatet måste även bidra till social och ekonomisk hållbarhet. Uppdraget är brett och frågorna är prioriterade.

Extern finansiering är en förutsättning för att Malmö stad ska kunna vara en föregångare och för genomförandet av stadens miljöprogram. Genom extern finansiering skapas möjlighet att växla upp kommunbidraget så staden får ut mer nytta per skattekrona och miljönämnden kan fortsätta agera katalysator i stadens viktiga miljö- och klimatarbete. Genom att arbeta i projekt kan miljönämnden mobilisera viktiga aktörer för att tillsammans hitta innovativa lösningar. Konkurrensen om externa medel ökar samtidigt som Europa befinner sig i ett ansträngt ekonomiskt läge. Miljönämnden behöver framöver göra tuffare prioriteringar utifrån vilka åtgärder som ger störst effekt för en grön och hållbar stad. Samtidigt behöver nämnden öka samarbetet med andra aktörer kring stadens projektportfölj. För mer information om nämndens externa finansiering, se avsnittet Kommunbidrag nedan.

Klimatomställning

FN:s klimatpanel IPCC (The Intergovernmental Panel on Climate Change) släppte sin sjätte huvudrapport i mars 2023. Den beskriver att klimathoten är värre än någonsin. Till 2100 bedöms havet stiga mellan en halv och en meter, för att sedan fortsätta stiga flera meter de närmaste århundradena. Temperaturen har redan stigit med 1,1 grad. Det beror enligt klimatpanelen på människans utsläpp från fossila bränslen och från jord- och skogsbruk. Som det ser ut nu kommer jorden passera 1,5 grads uppvärmning redan inom tio år. För att förhindra detta måste utsläppen gå ner drastiskt inom ett par år och sedan vara nere på noll till år 2050. Enligt IPCC är det människans konsumtion som driver upp koldioxidutsläppen.

EU har ambitionen att bli världens första klimatneutrala region. År 2050 ska EU vara klimatneutralt, alltså inte släppa ut mer växthusgaser än som tas upp. Den europeiska gröna given är EU:s färdplan för klimat- och miljörelaterade utmaningar. Som stöd i arbetet med den gröna given och andra större prioriteringar

kopplade till globala utmaningar har EU-kommissionen tagit fram ett antal uppdrag, så kallade missioner kring ett fåtal utvalda samhällsutmaningar som kräver innovativa lösningar. Det finns fem missioner, varav tre är extra relevanta för miljönämnden - Klimatanpassning, Klimatneutrala och smarta städer samt Friska hav, kust- och inlandsvatten. Missionerna innebär möjlighet till stöd, samarbete med andra och finansiering.

Den europeiska klimatlagen, det så kallade 55 %-paketet, innebär att EU:s klimatmål att minska EU:s utsläpp med minst 55 procent fram till 2030 blir en rättslig skyldighet. EU-länderna arbetar med ny lagstiftning för att uppnå detta mål och för att göra EU klimatneutralt senast 2050. Paketet är en samling förslag som syftar till att se över och uppdatera EU-lagstiftningen och införa nya initiativ med syftet att se till att EU:s politik följer de klimatmål som Europeiska rådet och Europaparlamentet enats om. Det är i dagsläget svårt att fullt ut veta vad den nya lagen får för konsekvenser för Malmö, men den kommer troligen att skapa förutsättningar för Malmös omställning.

Ett verktyg för att nå EU:s klimatmål och målsättningarna inom EU:s gröna tillväxtstrategi är EU:s taxonomi för hållbara investeringar. Syftet med taxonomin är att investeringar i större utsträckning ska kunna styras mot hållbara projekt och verksamheter genom en etablering av ett EU-gemensamt klassificeringssystem för miljömässigt hållbara verksamheter. De företag som inledningsvis omfattas av EU:s taxonomi är stora företag med fler än 500 anställda. Taxonomin kan få stor betydelse för Malmös näringsliv och stadens möjlighet att nå miljöprogrammets mål.

Miljönämnden arbetar för att accelerera insatser och mobilisera de aktörer som krävs för en grön och rättvis klimatomställning. Ett viktigt redskap i arbetet är Klimatomställning Malmö, där miljönämnden arbetar tillsammans med aktörer inom olika omställningsområden för att minska Malmös klimatpåverkan. Malmö är en av EU-kommissionens 100 städer som ska gå före och visa vägen för hur städer kan ställa om och bli klimatneutrala till 2030. Malmö har även, som en av tre svenska städer, valts ut som pilotstad med särskilt finansiellt stöd för att kunna driva på arbetet ytterligare. För att Malmö ska lyckas genomföra denna omställning krävs att miljö- och klimatarbetet genomsyrar stadsutvecklingen. Malmö stad som organisation kan inte lyckas med omställningen på egen hand. Det krävs att Malmö stad arbetar för ett ökat samarbete med näringsliv, civilsamhälle, akademi och Malmöbor så att hela Malmö tar ett ökat och gemensamt ansvar. Samarbetet på regional, nationell och internationell nivå är också avgörande.

Ett hållbart och leveranssäkert elsystem med en hög tillförlitlighet och tillräcklighet är en förutsättning för Malmös klimatomställning. Mer information om förändringar i omvärlden kopplat till elförsörjningen finns nedan under rubriken Energiproduktion och -konsumtion förändras.

Klimatanpassning

Enligt IPCC:s rapport Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability kommer mer än en miljard människor vid världens kuster om 30 år att drabbas av översvämningar och stormar på grund av stigande havsvattennivåer. Rapporten anger även att nästan hälften av jordens befolkning redan i dag upplever vattenbrist under delar av året. Genomförandet av miljöprogrammets mål 8 om att skapa en mer motståndskraftig stad som kan hantera effekter av ett förändrat klimat blir allt mer viktigt. Staden behöver en högre beredskap för kraftiga skyfall, höga vattennivåer, stormar, värmeböljor och torka. FN:s sekretariat för katastrofriskreducering (UNDRR) har utsett Malmö till resilienshubb för Östersjöregionen med fokus på naturbaserade lösningar, vilket innebär att staden är en internationell kunskaps- och utvecklingsnod för norra Europa i frågor som rör klimatanpassning. Utmärkelsen innebär ökade möjligheter för samarbete med andra städer.

2021 antogs EU:s strategi för klimatanpassning med en plan för att göra hela unionen klimatreliant till år 2050. Den nya strategin anger hur EU kan anpassa sig till de oundvikliga effekterna av klimatförändringar och bli klimattålig till 2050. Strategin har fyra huvudsakliga mål: att göra anpassning smartare, snabbare och mer systematisk, och att intensifiera internationella åtgärder för anpassning till klimatförändringar. Inom EU:s mission för klimatanpassning har Malmö, tillsammans med Köpenhamn, blivit utnämnd till en av 150 regioner i EU som ska bli klimatrelianta till år 2030.

Den svenska nationella strategin för klimatanpassning är ifrån 2018. Strategin omfattar Sveriges mål med klimatanpassning, vägledande principer för arbetet, organisation och ansvarsfördelning, uppföljning,

finansieringsprincip samt kunskapshöjande insatser. Den nationella klimatanpassningsstrategin ska uppdateras vart femte år. 2022 lämnades den första rapporten till regeringen från det Nationella expertrådet för klimatanpassning. Några av rådets huvudbudskap är att krafttag behövs med fokus flyttat från planering till genomförande, att åtgärder inte skjuts på framtiden och att nuvarande incitament är otillräckliga.

Riksrevisionen utkom i december 2022 med rapporten Statens insatser för klimatanpassning av den byggda miljön (RiR 2022:29). I rapporten uppmärksammas flera av de brister Malmö stad lyft i påverkansarbetet gentemot Regeringskansliet. Malmö stads påverkansarbete behöver framöver intensifieras ytterligare för att säkerställa att Sverige får en fungerande juridisk spelplan för praktiskt genomförande av landets klimatanpassning.

Biologisk mångfald

2019 presenterade FN:s forskarpanel för biologisk mångfald och ekosystemtjänster (IPBES) en rapport om det globala tillståndet för biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Enligt rapporten gör människans aktiviteter att ekosystem hamnar i obalans, arter försvinner och den genetiska variationen minskar i stor skala och snabb takt. Dessutom leder mänsklighetens nuvarande överutnyttjande av naturens resurser till att ekosystemtjänster som levererar till exempel rent vatten, pollinering och odlingsbar jord försämras och försvinner.

2022 möttes världens ledare vid COP15 för FN:s konvention om biologisk mångfald i Montreal för att enas om ett nytt globalt ramverk för den biologiska mångfalden, Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework. Det nya ramverket innehåller totalt fyra tillståndsmål som ska uppnås till 2050 och 23 åtgärds mål. Ett av målen handlar om att skydda 30 procent av jordens yta till havs och på land till 2030. Ett annat är att de rika länderna ska stötta utvecklingsländerna med resurser för att bevara den biologiska mångfalden

I enlighet med den gröna given antogs EU:s strategi för biologisk mångfald 2020. Samtliga EU:s medlemsländer har ställt sig bakom strategin för biologisk mångfald och dess övergripande mål. Enligt strategin ska särskilt fokus ligga på ekosystem som har högst potential när det gäller att fånga in och lagra koldioxid samt förhindra och minska effekterna av naturkatastrofer. I strategin fastställs även den övergripande ambitionen att vända den negativa utvecklingen för antalet pollinatörer och mångfalden senast 2030 som en del av en rad åtaganden och mål för restaurering av natur i EU. Det finns även ett antal andra initiativ inom ramen för den europeiska gröna given som ska bidra till en förbättrad biologisk mångfald, till exempel Från jord till bord-strategin, handlingsplanen för nollförorening, skogsstrategin och strategin för klimatanpassning.

EU:s förordning om restaurering av natur kan beslutas inom en snar framtid. Förslaget från kommissionen innehåller formuleringar om att städer inte ska ha någon nettoförlust av natur samt att kron-täckningsgraden ska öka. Förordningen kopplar an till och ska fungera i synergi med andra policyer inom den gröna given, bland annat i EU:s strategier för biologisk mångfald och klimatanpassning. Förslaget innehåller ett flertal bindande mål och skyldigheter för medlemsstaterna rörande restaurering av olika typer av ekosystem.

Hållbar vattenhantering

Marina ekosystem är en prioriterad fråga för EU som har lanserat missionen om Friska hav, kust- och inlandsvatten. Haven spelar en avgörande roll för såväl dagens som kommande generationers framtid. Utvecklingen för att nå god miljöstatus i Europas vatten går dock långsamt. Försämringen av både havs- och färskvattenområden har långtgående konsekvenser, såsom minskad biologisk mångfald, föroreningar, försurning och extremväder som översvämningar och torka. Genom uppdraget om återställande av hav och vatten föreslår Europeiska kommissionen omfattande insatser till år 2030. De ska bidra till att uppnå de mål som satts inom EU:s övergripande klimatpolitik, den europeiska gröna given, med koppling till marina- och färskvattenfrågor.

Enligt Åtgärdsprogram för vatten 2022–2027 Södra Östersjöns vattendistrikt ska varje kommun genomföra en förvaltningsövergripande vattenplanering för att nå miljökvalitetsnormerna för vatten

senast 2025. Åtgärder som berör miljönämnden är krav på framtagande av planeringsdokument som olika typer av vattenplaner, dricksvattenskydd samt genomförande av tillsynsrelaterade åtgärder. Åtgärdsprogrammet berör även de övriga tekniska nämnderna inom staden och det krävs därför samverkan för att åtgärderna ska kunna genomföras. Att Malmö ännu inte har en plan för att nå miljökvalitetsnormer innebär risk för förseningar och en risk för flera stora stadsutvecklingsprocesser som Nyhamnen, Galeonen+ Norra hamnen och Jägersro.

En särskild utredare ska göra en översyn av de bestämmelser i plan- och bygglagen (2010:900) som avser vatten. Den redovisas i juni 2023 och kommer troligen att påverka hur kommunerna planerar för hållbar vattenhantering, inte minst miljökvalitetsnormen för vatten. En översyn av de allmänna bestämmelserna för vatten och avlopp är på remiss, vilket också kan påverka miljönämndens arbete i vattenfrågor.

Utfasning av konstgräs

Naturvårdsverket redovisade 2017 vilka källor som står för de största utsläppen av mikroplast i Sverige. En av källorna är konstgräsplaner. Malmö stad har en handlingsplan för utfasning av konstgräsplaner som ska revideras men det saknas bra alternativ. I nuläget anläggs konstgräsplaner i Malmö framför allt med sand som fyllnadsmaterial, dock kräver fotbollsförbundet FIFA gummigranulat på de fotbollsplaner där deras matcher ska spelas. Malmö stad anlägger även platsgjutna ytor på bland annat lekplatser för att klara både tillgänglighet och fallskydd.

Det diskuteras ett förbud av konstgräs inom EU. Ett förbud skulle innebära stora kostnader för Sveriges kommuner då majoriteten av planerna i dag innehåller vulkaniserat gummi som då behöver ersättas.

Produktion och konsumtion av energi förändras

Ett leveranssäkert elsystem med hög tillförlitlighet och tillräcklighet är avgörande för Malmös klimatomställning. Sveriges energisystem har utmaningar, särskilt i södra Sverige där det i dag råder underskott. Rysslands invasionskrig i Ukraina har lett till energikris i Europa. Sverige är inte lika drabbat av gasbrist som många andra länder men situationen driver upp elpriserna. Malmö stads arbete för att säkra elförsörjningen är inte bara en förutsättning för klimatomställningen. Energikrisen påverkar både näringslivet och Malmöborna. I Sverige har energifattigdom länge varit en ickefråga eftersom energipriserna tidigare har varit låga, men med skenande elpriser kan förändringen gå fort.

För att motverka de problem och störningar på världens energimarknader som Rysslands invasion har orsakat har EU-kommissionen lagt fram en plan, RepowerEU. Planen ska bidra till att spara energi, producera renare energi, diversifiera vår energiförsörjning. RepowerEU-planen innehåller en rad åtgärder för att snabbt minska beroendet av ryska fossila bränslen och påskynda den gröna omställningen, samtidigt som EU:s energisystem ska bli mer resiliert.

Parallellt med energikrisen förväntas elbehovet i Malmö öka på grund av elektrifiering av transportsektorn och olika industrier. Behovet av el ökar också till följd av ökad tillväxt och etablering av datacenter. Malmös lokala elproduktion under 2019 utgjorde cirka tio procent av det totala elbehovet, vilket innebär att 90 procent av all el som användes i Malmö behövde importeras. Liksom för Malmö har resten av sydvästra Skåne också ett stort årligt importbehov som uppgår till cirka 80 procent av elanvändningen.

För att möta den regionala efterfrågan samt öka försörjningstryggheten och hålla elpriserna nere, är det viktigt att öka produktionen i regionen, där den största potentialen ser ut att finnas inom havsbaserad vindkraft. Det är dock fortsatt långa tillståndsprocesser för etablering av ny elproduktion. Vidare är samverkan och dialog med grannkommuner, berörda aktörer och parterna i Skånes effektkommission en förutsättning för att uppnå högre lokal produktion. Att arbeta med effektkommissionens färdplan för Skånes elförsörjning blir viktigt framöver. Det finns behov av införande av ett nationellt systemtänk för elsystemet och en utbyggnad av stamnätet, som i dag begränsar överföringskapaciteten av el genom Sverige.

Energikrisen leder till ökad efterfrågan på nämndens energi- och klimatrådgivning, både från Malmöbor, bostadsrättsföreningar och företag. Energikrisen kan även leda till ett ökat antal händelsestyrda tillsynsärenden för miljönämnden gällande inomhustemperaturer samt rök från vedeldning.

Ökad konkurrens om markytor

Malmö är Sveriges snabbast växande storstad. Fram till år 2050 förväntas Malmö växa till att bli 500 000 invånare från dagens drygt 350 000. Enligt Malmö stads omvärldsanalys ökar konkurrensen om markens användningsområden i takt med att staden växer. Begränsade ytor ska fylla flera behov och tillgodose många intresseområden.

Den snabba befolkningsökningen behöver bemötas på ett ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart sätt. Miljönämnden behöver arbeta tätt med andra aktörer både inom Malmö stad och externt för att hitta innovativa lösningar på målkonflikter. Nämndens insatser för att skapa en mer klimat- och miljömässigt hållbar stad ska även bidra till bland annat bättre hälsa för Malmöborna och minskad segregation.

I arbetet med de globala målen är stadsutveckling en viktig faktor, bland annat för att bekämpa klimatförändringarna och minska förlust av biologisk mångfald. Behovet av klimatanpassning innebär att ytor även behöver anpassas för att rymma till exempel kustskydd mot höga havsvattenstånd och nedkylande grönska och andra lösningar för att hantera extremväder som skyfall och höga temperaturer. För att motverka att ekosystemtjänster försvinner i staden behövs mångfunktionella ytor med ökad grönska och naturbaserade lösningar. Dock har Malmös grönyta per invånare minskat de senaste åren. Enligt Malmö stads faktabank Miljöbarometern låg grönytan på 174 kvadratmeter per person 2015, jämfört med 137 kvadratmeter per person 2020.

Att Malmö växer påverkar även omfattningen av miljönämndens tillsynsuppdrag. Förorenade områden och avfallsbranschen är växande tillsynsområden, dels då många exploateringsprojekt i staden finns inom områden där marken är förorenad, dels då förtätningen leder till massor och avfall som måste tas om hand. När nya verksamheter startar upp eller ändrar befintliga villkor ökar tiden som nämnden måste lägga på remisser avseende tillståndsprocesser. Antal ärenden som startades inom miljö- och hälsoskyddstillsynen var 20 procent fler år 2022 jämfört med 2020, vilket kräver ett förändrat arbetssätt.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Anpassning av verksamheten i relation till nämndens tillsyns- och kontrolluppdrag

Inom miljönämndens miljö- och hälsoskyddstillsyn har det tillkommit och fortsätter tillkomma omfattande ny lagstiftning och andra styrdokument som verksamheten måste förhålla sig till och planera inför.

Livsmedelskontroll

Miljönämndens livsmedelskontroll står inför flera utmaningar under 2024 då en ny riskklassningsmodell införs samtidigt som kontrollen ska börja efterhandsdebiteras, vilket förväntas medföra ett intäktsbortfall.

I samband med att efterhandsdebitering och riskklassningsmodellen införs kommer livsmedelskontrollen att behöva arbeta mer effektivt i syfte att minimera intäktsbortfallet. Verksamheten har under 2023 redan påbörjat arbetet med att förbereda inför förändringarna genom kompetensutveckling och översyn av befintliga rutiner och arbetssätt. Arbetet sker fortlöpande och kommer att fortsätta under 2024. Genom dessa åtgärder är nämndens förhoppning att livsmedelskontrollen ska kunna minimera intäktsminskningen.

Med anledning av efterhandsdebiteringen och dess förväntade ekonomiska effekter, kommer stort fokus att läggas på uppföljning av livsmedelskontrollens verksamhet. Tidigare har uppföljning gjorts genom mätning av antal utförda kontroller, men under 2024 kommer uppföljningen i stället fokusera på utförd kontrolltid. Kontinuerlig uppföljning av verksamheten kommer även att vara en förutsättning för att i ett tidigt skede se om utfall avviker från budget i större omfattning än förväntat. Därmed finns möjligheter att fortlöpande prioritera om inom verksamheten.

Miljö- och hälsoskyddstillsyn

Miljö- och hälsoskyddstillsynen kommer liksom livsmedelskontrollen att fortsätta arbeta aktivt med kontinuerlig uppföljning på såväl grupp- som individnivå för att tidigt se om utfall avviker från budget i större omfattning än förväntat, och därmed ha möjlighet att prioritera om i ett tidigt skede för att få en budget i balans. Verksamheten har under det senaste året haft stort fokus på uppföljning av utförd och debiterad tillsynstid med anledning av en differens i budget och utfall gällande timintäkter under 2022. Bland annat har verksamheten tagit fram ett digitalt verktyg som stöd för uppföljningen.

Det kan konstateras att behovet av tillsyn inom nämndens ansvarsområde har ökat till följd av ny lagstiftning. Verksamheten har genomfört en rad omfattande effektiviseringsåtgärder de senaste åren. Länsstyrelsen Skåne besökte miljönämnden under 2022 avseende uppföljning och utvärdering av nämndens miljöbalktillsyn. I länsstyrelsens rapport, som nämnden ska besvara, rekommenderas nämnden att vidta åtgärder så att resurserna för miljöbalktillsynen motsvarar behovet på lång sikt.

Den styrda tillsynen som omfattar tillståndspliktiga och anmälningspliktiga verksamheter går inte att prioritera ned, eftersom denna styrs av lagstiftning. Den händelsestyrda tillsynen har nämnden en skyldighet att hantera löpande, och denna del av tillsynen kan inte prioriteras ner. Inom den behovsprioriterade tillsynen har nämnden möjlighet att göra prioriteringar. Då det finns ett flertal branscher där kunskapsnivån generellt är låg behöver nämnden arbeta för att höja kunskapsnivån bland dessa verksamheter för att skapa förutsättningar för att göra rätt.

Ökad trygghet och minskad brottslighet

Tryggare Malmö

Kommunala och statliga myndigheters kontrollfunktion har visat sig vara ett effektivt verktyg i det brottsförebyggande arbetet. Arbetet sker i samverkan mellan flera myndigheter. Tryggare Malmö ingår i

miljönämndens verksamhet och är en del av Malmö stads särskilda insats för att öka trygghet och säkerhet i staden genom samverkan mellan såväl kommunala som statliga myndigheter. Inom Tryggare Malmö utförs myndighetsgemensamma inspektioner med bland annat Skatteverket, Polisen, Tullverket, Kronofogden, Räddningstjänsten Syd, Arbetsmiljöverket och stadsbyggnadsnämnden. Samarbete sker även med arbetsmarknads- och socialnämnden kring välfärdsbrott och misstanke om prostitution och människohandel. Arbetet bygger framför allt på riktad och uppsökande myndighetsgemensam tillsyn. Genom arbetet kan miljönämnden bidra till en förflyttning för att uppnå kommunfullmäktigemålet om att Malmö stad ska verka för att öka tryggheten bland Malmöborna och för att brottsligheten ska minska.

Ett genomgående fokus inom samtliga branscher kommer fortsatt vara att identifiera indikatorer om människohandel och människoexploatering samt välfärdsbrottslighet. Miljönämnden kommer att arbeta samordnat och lämna tips till berörda myndigheter för vidare utredning. Genom att ha fortsatt fokus på välfärdsbrottslighet förväntas nämnden bidra till att fler välfärdsbrott upptäcks och därigenom minska samhällets felaktiga utbetalningar.

I arbetet mot olovliga och bristfälliga boenden kommer miljönämnden särskilt beakta barnrättsperspektivet i de fall barn och unga finns i bristfälliga boenden. Orosanmälan görs då till arbetsmarknads- och socialnämndens verksamhet. Syftet med Tryggare Malmö är bland annat att minska risken för att Malmöbor utnyttjas på både arbetsmarknaden och bostadsmarknaden. Då det ofta är utsatta grupper som utnyttjas bedrivs arbetet utifrån ett barnrätts-, jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv.

I arbetet med Tryggare Malmö tolkas lagstiftningen utifrån nya typer av ärenden och därmed utvecklas kontinuerligt rutiner, arbetssätt och kompetens. Arbetsmetoderna inom samarbetet utvidgas och utvecklas successivt för att nå en ännu större effekt. Samordnad myndighetsgemensam tillsyn har visat sig vara framgångsrik när det gäller att stävja de oseriösa och illegala verksamheterna i Malmö. Det finns därför ett behov av att vara flexibel i detta arbete eftersom det sker snabba förändringar i den ljusskygga världen. För att Tryggare Malmös arbete fortsatt ska vara i framkant behöver verksamheten vara lyhörd inför samhällsförändringar och fortsätta den goda dialog som inarbetats med samverkansaktörerna.

Miljö- och hälsoskyddstillsyn och livsmedelskontroll

Miljönämnden har ett samlat ansvar för arbetet att genom tillsyn och kontroll enligt miljöbalken och livsmedelslagstiftningen öka tryggheten och minska brottsligheten i staden. Genom arbetet inom miljö- och hälsoskyddstillsynen och livsmedelskontrollens grunduppdrag ser nämnden till att verksamheter och företag följer lagstiftningen, och bidrar därmed till att främja sund konkurrens och motverka att miljö- och hälsofarliga verksamheter etablerar sig på marknaden. För att bedriva tillsyn och kontroll måste nämnden även arbeta uppsökande för att hitta de verksamheter som bedrivs olagligt.

I samband med miljö- och hälsoskyddstillsyn och livsmedelskontroll kan muntliga konflikter med verksamhetsutövare och Malmöbor förekomma. Genom ett förebyggande arbete med genomtänkta säkerhetsrutiner kan många oönskade situationer undvikas. Nämnden har en beredskap för hot- och våldssituationer och en rutin som bland annat innehåller utbildning i förebyggande syfte och även debriefing med stöd av företagshälsovård för drabbade medarbetare. Samtliga verksamheter inom miljönämndens förvaltning har arbetat fram riskbedömningar utifrån yrkets risker.

Det uppsökande arbetet med bostadstillsyn är en viktig del av miljö- och hälsoskyddstillsynens uppdrag. Det innebär i praktiken att nämnden på eget initiativ initierar tillsyn av fastigheter, oftast i socioekonomiskt utsatta områden i Malmö. Skillnaden mot ordinarie bostadstillsyn, som baseras på inkommande klagomål, medför att tillsynen når även de som har låg kunskap om sina rättigheter. Malmö stad är en föregångare inom den uppsökande bostadstillsynen, och har delat med sig av arbetssätt och kompetens till andra kommuner, bland annat Stockholm.

I Polisens trygghetsmätningar framkommer även en tydlig koppling mellan nedskräpning och en känsla av otrygghet. I Rosengård arbetar nämnden för närvarande med områdestillsyn, vilket innebär att undanröja olägenheter för människors hälsa kopplade till miljöaspekterna avfallshantering, nedskräpning och skadedjursbekämpning. Syftet med tillsynen är att minska systematiska hälsoskillnader mellan områden i Malmö genom att bedriva tillsyn i ett geografiskt avgränsat område i samarbete med externa parter. Genom områdestillsynen kan nämnden bidra till att öka känslan av trygghet i enlighet med

kommunfullmäktigemålet.

Lokal omställning

Miljönämndens miljöstrategiska arbete för en grön och rättvis klimatomställning och klimatanpassning ska även resultera i positiva effekter för den sociala hållbarheten. Rätt utfört kan nämndens arbete leda till minskad segregation och ökad trygghet. Nämnden planerar för ett ökat samarbete med civilsamhället och en ökad närvaro i geografiska områden. Ett exempel är nämndens arbete med Hållbara Rosengård som handlar om att öka tilliten mellan boende och fastighetsägare i Rosengård för att minska nedskräpningen i området och därmed öka den upplevda tryggheten.

Barnrättsperspektiv

Miljönämndens uppdrag inom miljö, tillsyn och kontroll samt samarbete med andra aktörer och nämnder är viktiga processer för att bidra till alla barns rätt till goda hälsosamma uppväxtmiljöer och en hållbar framtid. På sikt kan detta minska ojämlikheter i barns hälsa och bidra till att motverka segregationens negativa konsekvenser utifrån nämndens uppdrag. Miljönämnden har ett pågående arbete med implementering av barnrättsperspektiv på ett relevant och genomförbart sätt i verksamheten. Bland annat pågår arbetet med en rutin för prövning av barnets bästa genom barnkonsekvensanalyser i fattade beslut som rör barn samt barnkonsekvensbeskrivningar i tjänsteskrivelser. Rutinen utgår från Barnombudsmannens stödmaterial, SKR:s vägledningar samt Barnrättskommitténs rekommendationer och har anpassats till miljönämndens verksamhet. Under 2023 och 2024 planerar nämnden att implementera rutinen i nämndens olika verksamheter.

God och likvärdig service

Vid rådgivning, tillsyn och kontroll samt inom ramen för nämndens projekt ska Malmöbor, verksamhetsutövare och samarbetspartners känna förtroende för miljönämndens verksamhet, få ett professionellt bemötande samt uppleva att nämnden arbetar serviceinriktat. Miljönämndens arbete utgår från kommunfullmäktigemålet om att Malmö stad ska leverera en god och likvärdig service.

Digitalisering innebär en möjlighet när det gäller att leverera en god och jämlik service till Malmöborna. Miljönämnden har under 2022 antagit en strategi för verksamhetsutveckling och digitalisering. Strategin är miljönämndens verktyg för att nå Malmö stads riktlinjer för det digitala Malmö samt kommunfullmäktiges mål om att Malmö ska leverera en god och likvärdig service till företag och Malmöbor genom att bland annat ligga i framkant i den digitala utvecklingen.

För att förverkliga strategin har ett digitalt team bildats bestående av olika medarbetare i miljönämndens förvaltning. Teamet ansvarar för omvärldsbevakning inom det digitala området, samordning av verksamhetens digitala utveckling samt framtagandet av beslutsunderlag till ledningsgruppen för prioritering och beslut av nya utvecklingsprojekt inom ramen för strategin. Ett viktigt led i att förverkliga strategin är teamets nära samarbete med ITD (IT- och digitaliseringsavdelningen) och de andra tekniska nämnderna för att driva frågor och processer som nämnden inte själv har rådighet över, samt att samordna nämndens interna utvecklingsfrågor med den samverkansmodell som rör övergripande digitaliseringsinsatser och som är framtagen och beslutad av stadens ledningsgrupp.

Miljönämndens kontroll- och tillsynsverksamhet mäts varje år inom områdena information, tillgänglighet, bemötande, kompetens, rättssäkerhet och effektivitet via Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) servicemätning av kommunernas myndighetsutövning, Insikt. Genom den årliga Insiktmätningen får nämnden ett underlag att arbeta utifrån och ta tillvara i den fortsatta utvecklingen av verksamheten. Den nya riskklassningsmodellen inom livsmedelskontrollen kommer att innebära att vissa verksamhetsutövare får en högre avgift än i dagsläget, vilket kan komma att påverka resultatet i mätningen.

Nämndens rådgivning fyller en viktig funktion då dessa dels bidrar till att Malmöbor och verksamhetsutövare enkelt och snabbt kan få svar på sina frågor, dels medverkar till att nämnden har möjlighet att ge rätt information i ett tidigt skede, vilket i förlängningen effektiviserar nämndens arbete. Tillgänglighet är även en viktig del i nämndens serviceinriktade arbete som avspeglas i resultatet av den årliga servicemätningen Insikt. I samband med livsmedelskontrollens övergång till efterhandsdebitering och den nya riskklassningsmodellen kan fler frågor från verksamhetsutövare inkomma till nämnden. Därför bedömer

nämnden att hög tillgänglighet fortsatt ska prioriteras under 2024. Prioriteringen görs då rådgivning medför stora vinster för Malmöbor, fastighetsägare och verksamhetsutövare samt är viktig ur effektiviseringssynpunkt.

För att miljönämnden ska kunna ge en god och likvärdig service till nämndens målgrupper finns ett behov av att fortsätta utveckla fler handläggarstöd och rutiner för att bidra till rättssäkerhet och effektivare arbetssätt. Många verksamhetsutövare har även verksamheter i flera kommuner och förmedlar ibland att de upplever att kraven skiljer sig åt. Det är därför viktigt att miljönämnden tar del av andra kommuners erfarenheter samt att nämnden delar med sig av sin kunskap till andra, bland annat genom olika externa samarbetsgrupper och nätverk. Utgångspunkten är att bedriva de samarbeten som ger mest nytta för Malmö stad och Malmöborna.

Säkrad kompetensförsörjning

Miljönämnden arbetar för att säkerställa en god kompetensförsörjning genom att ha rätt antal medarbetare med efterfrågad kompetens för genomförandet av uppdraget enligt reglemente och mål. Genom att rekrytera medarbetare med rätt kompetens kan nämnden ge Malmöbor och verksamhetsutövare en god och likvärdig service, samt säkerställa att verksamheten håller en god kvalitet. Nämndens arbete inom kompetensförsörjningsprocessen kan relateras till kommunfullmäktigemålet om att vara en attraktiv arbetsgivare samt till kommunfullmäktigemålet om att säkerställa en god kompetensförsörjning.

Förmågan att attrahera, rekrytera, behålla, utveckla och avsluta kompetens är en avgörande framgångsfaktor för att ha välfungerande kompetensförsörjning. Miljönämnden har behov av såväl generalister som specialister. Nämnden följer Malmö stads process för kompetensbaserad rekrytering och säkerställer därigenom att medarbetare rekryteras utifrån verksamhetens behov och att rekryteringsprocessen genomsyras av jämställdhets-, jämlikhets- och ett antidiskrimineringsperspektiv utifrån diskrimineringslagstiftningens grunder. Utifrån könsuppdelad statistik kommer nämnden fortsätta följa utvecklingen mot ett mer jämställt arbetsliv vad gäller sjukfrånvaro, löneutveckling, karriärmöjligheter samt uttag av föräldraledighet.

Personalomsättningen inom miljönämndens förvaltning ökar samtidigt som nämnden har svårigheter att tillsätta vakanta tjänster där erfarenhet och specialistkompetens efterfrågas. Den förhållandevis höga personalomsättningen medför kostnader och minskar verksamhetens effektivitet. Nämnden kommer därför att fortsätta arbeta för att ta tillvara och utveckla kompetens hos verksamhetens befintliga medarbetare.

Arbetet med att utveckla nya arbetssätt för att säkerställa den framtida kompetensförsörjningen inom miljö- och hälsoskyddsområdet behöver intensifieras på en högre nivå. Nämnden har dock möjlighet att påverka stadens attraktionskraft inom miljö- och hälsoskyddsområdet genom att fortsätta erbjuda praktikplatser till universitetsstudenter. Nämnden kan även skapa intresse för verksamhetsområdet genom att fortsätta ta emot proaelever och tjänster via Ung i Sommar.

Genomförande av miljöprogrammet

Miljönämndens främsta fokus inom det miljöstrategiska arbetet är dels att öka takten i Malmös klimatomställning, dels att växla upp arbetet med stadens klimatanpassning för att Malmö ska öka sin förmåga att hantera effekter av ett förändrat klimat. Arbetet utgår ifrån stadens miljöprogram som hanterar den ekologiska dimensionen av Agenda 2030. Miljönämndens roll är att processleda, stödja och samordna kommunens arbete med genomförandet av programmet och hitta extern finansiering för olika åtgärder. Nämnden har fokus på insatser som bidrar till flera mål samtidigt och skapar mervärde för både miljön och de som bor och verkar i Malmö. Grön och rättvis omställning och klimatanpassning innebär att ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet samverkar. Rätt utfört kan Malmö stads klimat- och miljöarbete till exempel skapa nya affärsmodeller som bidrar till stärkt konkurrenskraft för näringslivet och fler arbetstillfällen samt leda till minskad segregation och ökade möjligheter för en stad med goda livsvillkor och bättre hälsa för Malmöborna.

Malmö stads möjlighet att på egen hand nå målen i miljöprogrammet är begränsad, därför måste staden arbeta tillsammans med näringslivet, akademien, civilsamhället och Malmöborna. Även samarbetet på

regional, nationell och internationell nivå är också avgörande. Miljönämnden behöver tillsammans med andra aktörer arbeta för att hitta innovativa arbetssätt och lösningar på gemensamma utmaningar för att skapa ett mer hållbart Malmö. För det behövs ett kraftfullt arbetssätt, med en gemensam riktning och tydliga prioriteringar. Malmö stad har en viktig roll som samordnare och möjliggörare i arbetet. Det är av stor vikt att samtliga stadens nämnder och bolag har en gemensam förståelse för vad som ska åstadkommas och att arbetet med genomförandet av miljöprogrammet sker tillsammans.

Malmös klimatomställning och klimatanpassning

Miljönämnden arbetar för att accelerera insatser och mobilisera de aktörer som krävs för en grön och rättvis klimatomställning och klimatanpassning. Ett viktigt redskap är Klimatomställning Malmö där miljönämnden arbetar tillsammans med aktörer inom olika omställningsområden för att minska Malmös klimatpåverkan. Arbetet inom Klimatomställning Malmö utgår från ledande forskning och analyser av hur Malmö mest effektivt kan nå klimatmålen samtidigt som fler samhällsvinster skapas såsom en bättre livsmiljö och fler arbetstillfällen. Nämnden arbetar för att identifiera synergier inom arbetet kopplat till klimatomställning och klimatanpassning då flera av de insatser som Malmö behöver göra framöver har bäring på båda områdena. Ett exempel är biokolen och dess potential för Malmö. En nyttoprodukt som biokol kan skapas genom att ta hand om organiska restprodukter som annars riskerar att gå till spillo. Miljö- och klimatpåverkan minimeras, en kolsänka skapas som kan binda koldioxiden, odlingsjorden förbättras och blir mer näringsrik och därigenom kan även den biologiska mångfalden öka.

Grön omställning innebär just att arbeta för minskad klimatpåverkan genom till exempel utsläppsminskningar och effektiva och cirkulära resursflöden som även gynnar biologisk mångfald. Näringslivets förmåga att vara innovativa och ställa om är avgörande för att främja en hållbar tillväxt. Genom att till exempel utveckla cirkulära materialflöden och affärsmodeller eller utveckla klimatsmarta produkter och tjänster skapas också ett mer konkurrenskraftigt näringsliv. Samarbetet med näringslivet är centralt för att Malmö stad ska lyckas med miljöprogrammets mål. För att skapa förutsättningar för samarbetet har lokala klimatkontrakt lanserats inom Klimatomställning Malmö. Klimatkontrakten är ett redskap även i dialogen med akademien, civilsamhället och Malmöborna. Malmö stad har sedan tidigare även skrivit under Klimatkontrakt 2030 som är en kraftsamling från svenska städer, den nationella nivån och Viable Cities, för att klara klimatomställningen.

Malmö är en av EU-kommissionens 100 städer som ska gå före och visa vägen för hur städer kan ställa om och bli klimatneutrala till 2030. Malmö är även en av tre svenska städer som valts ut som pilotstad med särskilt finansiellt stöd för att kunna driva på arbetet ytterligare. För Malmö innebär det att staden ska bryta ny mark och ta konkreta steg som minskar växthusgasutsläppen och därigenom visa vägen i klimatomställningen. Som pilotstad tilldelas Malmö 15 miljoner kronor för genomförande av prioriterade klimatinsatser. En del av finansieringen kommer att gå till åtgärder för utsläppsminskningar kopplat till Sysavs kraftvärmeverk, som producerar el och fjärrvärme genom avfallsförbränning. Sysav står idag för cirka 25 procent av växthusgasutsläppen i Malmö och har därför en avgörande roll i Malmös klimatomställning. Sysav har med stöd av Klimatomställning Malmö gjort en djupgående analys av utsläppen och identifierat möjliga lösningar för att nå sitt mål om att bli klimatpositiva till 2030. Det handlar främst om metoder för minimering av den fossila plasten i avfallsförbränningen och en utredning om lagring och infångning av koldioxid. I arbetet som pilotstad kommer Malmö samarbeta med ett flertal aktörer, däribland forskningsinstitutet RISE och Stockholm Environment Institute (SEI) som är ledande kunskapspartners i omställningen. Målet är att tillsammans stärka förmågan att identifiera prioriterade åtgärder för att accelerera klimatomställningen.

Breda samarbeten är viktiga för att ha en samlad bild av stadens utmaningar och konsekvenser av klimatförändringarna, men även för att vidta åtgärder. Malmö och Köpenhamn är två tätbefolkade kuststäder med likartade utmaningar, förutsättningar och behov av åtgärder för ökad resiliens mot skyfall, värme, stormar och havsnivåhöjningar, som förväntas bli följden av de globala klimatförändringarna. Båda städerna har redan drabbats av allvarliga väderrelaterade händelser och kommer därför att tillsammans utveckla och mobilisera mer gränsöverskridande regionalt samarbete. Ett fördjupat samarbete med Köpenhamn har påbörjats, då Köpenhamn och Malmö tillsammans blivit en av 150 regioner inom EU:s mission om klimatanpassning. EU åtar sig genom utnämningen att hjälpa regionen att bli klimatresilient, vilket positionerar Malmö och Köpenhamn väl gentemot kommande utlysningar inom den gröna given.

Finansieringen måste emellertid mötas upp med personalresurser. Genom det redan etablerade samarbetet inom Greater Copenhagen Green Charter sker ett samarbete inom Öresundsregionen kring frågor kopplat till bland annat energiförsörjning och klimatanpassning. Miljönämnden ser även positivt på att Malmö, Köpenhamn, Helsingborg och Lund alla är utsedda att vara en del av EU:s satsning gällande 100 städer som ska gå före i klimatomställningen. Dessa städer har redan ett etablerat samarbete som genom utnämningen kommer utvecklas vidare.

Vidare är Malmö stad en partner i det globala nätverket Making Cities Resilient 2030 (MCR 2030), vilket består av ett stort antal aktörer med expertis inom bland annat katastrofreducering och klimatförändringar. FN:s sekretariat för katastrofriskreducering (UNDRR) har utsett Malmö till resilienshubb för Östersjöregionen, vilket innebär att staden är en internationell kunskaps- och utvecklingsnod i frågor som rör klimatanpassning. Utmärkelsen innebär ökade möjligheter för samarbete med andra städer.

Lokal utveckling och medborgarinvolvering

Miljönämnden planerar för att förstärka inkluderings- och rättviseperspektiven i klimatomställnings- och klimatanpassningsarbetet. Segregationen i staden är tydlig även inom klimatområdet då det råder en klimatorättvisa i Malmö. Malmö stad behöver genomföra riktade insatser utifrån vilka ekonomiska förutsättningar Malmöborna har. Det handlar bland annat om att renovera bostäder på ett miljömässigt hållbart sätt samtidigt som de som bor och verkar i området får en bättre levnadsstandard att bo och verka i. Genom en fördjupad förståelse för de lokala skillnaderna inom Malmö, möjliggörs ett mer lokalt anpassat arbetssätt för att möta lokala behov, stärka lokala initiativ och bidra till stärkt samhällsnytta. För att möta behovet av en mer rättvis och jämlik klimatomställning där alla Malmöbor har förutsättningar att leva ett gott liv inom planetens gränser behövs ett kommunövergripande arbetssätt för lokal utveckling. Med utgångspunkt i geografier kan Malmö stad tillsammans med de som bor och verkar i området genomföra en omställning av samhället och arbeta med flera mål samtidigt. Miljönämnden är redan involverad i flera stadsutvecklingsprojekt, till exempel processleder nämnden framtagandet av en hållbarhetsstrategi i Nyhamnen och är remissinstans för detaljplaner.

Miljönämnden ser även ett behov av ett ökat fokus på beteendeförändringar och involvering av Malmöborna i klimatomställningen. Malmö var en av de första kommunerna i Sverige som beslutade om ett mål för konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp. För att kunna mäta arbetet behövs data över Malmöbornas konsumtionsbaserade utsläpp. Stockholm Environment Institutes verktyg Klimatkompassen ger Malmö stad möjlighet att mäta och analysera de konsumtionsbaserade utsläppen för olika konsumtionskategorier ner på enskilda postnummer. Utifrån data har även ett målvärde för 2030 tagits fram som innebär att hushållens utsläpp ska nå 3,1 ton koldioxidekvivalenter per person 2030, vilket är en halvering från 2019 år nivå. I summan ingår inte växthusgasutsläpp som orsakas av offentlig sektor och investeringar. För att ytterligare undersöka konsumtionens klimatpåverkan och Malmöbornas drivkrafter håller ett antal livsstilsprofiler på att tas fram utifrån geografiska förutsättningar. Förståelsen är viktig för att kunna arbeta för en rättvis och inkluderande klimatomställning. Att minska klimatpåverkan från Malmöbornas konsumtion kommer att kräva samverkan och involvering från många aktörer, inte minst civilsamhället och Malmöborna själva.

Fairtrade

Malmö är diplomerad som en Fairtrade City – ett resultat av samverkan mellan Malmö stad och lokala aktörer. Miljönämnden ansvarar för stadens Fairtrade City-kansli som arbetar för ökad rättvis handel och ökad andel etisk konsumtion. Miljönämnden planerar för att ytterligare integrera arbetet kopplat till Fairtrade City med nämndens övriga miljöstrategiska arbete för att skapa synergier som bland annat ska bidra till ökad måluppfyllelse av miljöprogrammet. Till exempel kan stadens insatser inom Fairtrade gällande hållbar upphandling av textilier även bidra till minskade växthusgasutsläpp som en del i hållbar konsumtion. Även insatserna för att öka andelen etiskt hållbara batterier kan ge goda effekter kopplat till miljöprogrammets mål om nettonollorganisation och för stadens klimatomställning då de batteriråvaror som används i dag i de flesta fall inte är hållbara vare sig ur ett socialt eller ur ett klimatomställningsperspektiv.

Nettonollarbete

Malmö stad ska vara en föregångare och behöver därför arbeta med den egna organisationens utsläpp på ett effektivt sätt för att nå nettonollutsläpp av växthusgaser till 2030. Alla Malmö stads nämnder måste

arbeta för att minska utsläppen. Miljönämnden samordnar och bistår i arbetet.

Offentlig upphandling är ett viktigt verktyg i arbetet med att minska utsläppen från den egna organisationen, och det är därför av stor vikt att upphandlingar av varor och tjänster innehåller stadens klimatkrav. Miljönämnden anser att det behöver vara lätt att göra rätt även för den egna organisationen och rätt förutsättningar behöver ges för att underlätta för alla stadens nämnder och bolag att göra klimat-och miljösmarta val.

Elförsörjning

En tillräcklig, prisvärd och hållbar energiförsörjning är en förutsättning för Malmös klimatomställning. Med hänsyn till energikrisen i Europa är frågan extra prioriterad av miljönämnden. Enligt Malmö stads miljöprogram och energistrategi ska Malmö år 2030 försörjas till 100 procent av återvunnen och förnybar energi. Miljönämnden samordnar stadens övergripande arbete med energifrågan samt arbetar för att stötta de boende och verksamma i Malmö med att stärka deras förmåga att påverka sin energisituation. Fokus är att stärka den egna rådigheten över energiförsörjningen i Malmö. Det inbegriper nationellt påverkansarbete för ökad elproduktion och överföring av el, samt fortsatta steg för att via vind- och solkraft öka den förnybara elproduktionen i Malmö.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2024? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Kostnadsökningar

Inflation och räntehöjningar påverkar nämndens verksamheter. Avtal för bland annat hyra av lokal för nämndens verksamhet regleras med en årlig indexuppräknning som följer konsumentprisindex, vars ökning procentuellt riskerar överstiga kommunbidragets indexuppräknning och det index som används för uppräknningar av taxor.

Minskade intäkter via avgifter

Miljönämndens livsmedelskontroll står inför flera utmaningar under 2024 då kontroll enligt den nya riskklassningsmodellen påbörjas samtidigt som kontrollen ska börja efterhandsdebiteras i stället för förskottsdebiteras genom årsavgifter. Nämnden uppskattar att intäktsbortfall kopplat till införandet av riskklassningsmodellen och efterhandsdebiteringen kommer att medföra mellan 10 och 20 procent i minskade intäkter för livsmedelskontrollen, vilket är en stor utmaning för nämnden att hantera. Livsmedelskontrollen har i nuläget en hög självfinansieringsgrad på 80 procent, och står för 23 procent av nämndens totala intäkter.

Miljönämndens miljö- och hälsoskyddstillsyn hade under 2022 en negativ differens mellan budget och utfall gällande timintäkter. De minskade intäkterna berodde till viss del på att nämnden under 2022 införde efterhandsdebitering av vissa branscher, som tidigare debiterats genom årsavgifter. Drygt 350 verksamheter berördes av revideringen. Förändringen innebar att tidigare beslut om årsavgifter för dessa verksamheter upphävdes och omklassningar gjordes.

Under det senaste året har verksamheten haft stort fokus på uppföljning av utförd och debiterad tillsynstid i syfte att öka timintäkterna. Bland annat har verksamheten tagit fram ett digitalt verktyg som stöd för uppföljningen samt förenklat arbetssättet vid debitering och redovisning av tillsynstid. Inför 2023 flyttades även vissa skattefinansierade arbetsuppgifter till en annan verksamhet inom nämndens förvaltning i syfte att ytterligare öka intäkterna. Hittills visar uppföljningen under 2023 en förbättring i jämförelse med 2022. Verksamheten har en fortsatt relativt hög personalomsättning, för närvarande runt 20 procent för årets första månader, vilket påverkar utförd tillsyn. Därmed finns risk för ett visst intäktsbortfall även 2023.

Extern finansiering

För att Malmö ska kunna öka takten i miljö- och klimatomställningsarbetet är det viktigt med extern finansiering från exempelvis EU eller staten. Då genomförandet av miljöprogrammet är ett brett och prioriterat uppdrag behöver miljönämnden hitta extern finansiering som stödjer Malmös behov. Att Malmö är en av EU-kommissionens 100 städer som ska gå före och visa vägen för hur städer kan ställa om och bli klimatneutrala till 2030 innebär ökade möjligheter till extern finansiering. Att Malmö även är en av tre svenska städer som valts ut som pilotstad innebär särskilt finansiellt stöd för att kunna driva på arbetet ytterligare. Det är även positivt att Malmö tillsammans med Köpenhamn har blivit utnämnt till en av 150 regioner i EU som ska bli klimatresilienta till år 2030. Utnämningen positionerar Malmö och Köpenhamn väl gentemot kommande utlysningar inom den gröna given.

Även om de olika utnämningarna skapar förutsättningar för Malmö innebär den externa finansieringen samtidigt ett gediget arbete kring att utveckla projektidéer, skriva ansökningar och administrera projekten. Miljönämnden behöver även bedriva ett påverkansarbete för att öka finansierarnas förståelse för stadernas behov.

Dessutom har konkurrensen om externfinansierade medel ökat de senaste åren, vilket innebär att nämnden behöver lägga än mer tid på bra projektidéer och välskrivna ansökningar. Vidare finns en osäkerhet kring de nationella bidragen. Till exempel beviljade Energimyndigheten tidigare medel för energi- och klimatrådgivningen på tre år åt gången. Numera beviljar de bara ett år i taget, vilket försvårar nämndens långsiktiga planering. Prioriteringarna behöver bli tuffare nu när Malmö stad nu går in i ett mer ansträngt ekonomiskt läge. Miljönämnden kommer fokusera mer tid och resurser på den miljöstrategiska projektportföljen och öka samarbetet med näringsliv och andra nämnder kring den för att staden ska kunna bibehålla de höga ambitionerna inom miljö- och klimatarbetet.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2023 (tkr)	Prognos 2024 (tkr)
Riktade statsbidrag			
Energi- och klimatrådgivning	Energimyndigheten	2 000	2 000
Övriga bidrag			
Projekt för energi- och klimatomställning samt lärande	Energimyndigheten	43	
Projekt inom cirkulär ekonomi och inom lärande och forskning	Formas	685	39
Projekt inom lärande och forskning	Viable Cities	1 464	1 827
Projekt inom hav och natur, cirkulär ekonomi, lärande och forskning, stadsutveckling och biokol	Vinnova	394	272
Projekt för energi- och klimatomställning och inom stadsutveckling	ERUF	4 360	
Projekt inom hav och natur	Horizon 2020	1 450	774
Projekt inom cirkulär ekonomi och resiliens	Intereg-programmen	886	624
Projekt inom mat och konsumtion	EU DEAR-EuropeAid	700	
Projekt inom mat och konsumtion	Horizon 2020	555	530
Projekt för klimatomställning	NetZeroCities	1 391	2 782
Övriga bidrag		2 728	0
Ansökningar, ännu ej beviljade bidrag		888	7 556
SUMMA BIDRAG		17 544	16 404

Begäran om investeringsram

Miljönämndens investeringar avser huvudsakligen inköp av mätinstrument för miljöövervakning och kontorsinventarier samt kostnader för anpassningar av lokaler till flexibla arbetsplatser. Från och med 2024 föreslås investeringsramen uppgå till 1 000 000 kronor vilket är 200 000 kronor lägre än 2023.

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2024 samt plan för 2025-2029 (belopp i tkr)

	Begäran	Plan				
Investeringstyp	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Utbyte av äldre mätinstrument till luft- och bullermätning	400	400	500	500	500	500
Kontorsinventarier	600	600	500	500	500	500
Summa investeringsram	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000